

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam po nj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne peti vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnštvo pa v pritličju. — Upravnštvu naj se blagovojijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Učiteljskim prijateljem.

(Dopis iz učiteljskih krogov.)

Vsa naša javnost se bavi danes z zamotanim, a perečim vprašanjem, kako bi se izboljšalo gmotno stanje ljudskemu učiteljstvu in vsa javnost priznava tudi, da se rešitev tega vprašanja ne da več odlašati, naj se vzame denar, kjer hoče, da se čimprej pride v okoliščine vedno večjemu pomanjkanju moškega učiteljstva. Žalostna in priznana istina je torej, da je učiteljstvo za svoje trudapolno in blagonsno delo sramotno slabo plačano ter z največjimi težavami in skrbmi prenaša neznosno pezo današnje draginje. Vsi stanoviti si izboljšujejo na razne načine svoje dohodke, le ljudski učitelj, ki je vezan edinele na svojo piščo mesečno plačo, si v tej neznosni draginji ne more nikamor pomagati.

Ta hudi boj za vsakdanji kruh, ali bolje, boj za obstanek, je prisilil učiteljstvo, da se je začelo med sabo tesneje organizirati in združevati. Če pride učitelj v stisko in denarno potrebo, kdo mu pomaga iz zadrege? Nihče, ker vsakdo pozna mizerno naše gmotno stanje. Prav iz tega vzroka smo si ustanovili zadnji čas svojo lastno »Hranilnico in posojilnico«, s katero smo si ustanovili krepko oporo, ki bo učiteljem trpinom tolažilno sredstvo v mnogih bridkih časih, tistim pa, ki imajo morebiti kaj pristradanega in pritriganega, pripomoček, da si plodono nalogajo krvave svoje prihranke. To našo »Hranilnico in posojilnico« je rodila skrajna potreba in neznosna sila, ki je pod njo ljudsko učiteljstvo.

Zbog nizkih plač, ki jih dobiva učiteljstvo, imajo učiteljske vdove tudi nizko pokojnino, s katero ne morejo živeti in ne umreti. Da se pa stanje učiteljskim vdovam vsaj deloma izboljša, so ustanovili naši starejši tovariši »Vdovsko učiteljsko

sko društvo«, katerega glavnica znaša danes že 120.000 K. To društvo daje učiteljem članom pravico, da dobivajo njih vdove do smrti po 200 K letne podpore in vsaka učiteljska sirota po očetu pa do devetnajstega leta letnih 60 K, sirota po očetu in materi pa po 100 K na leto, in sicer tudi do devetnajstega leta.

Ko umre učitelj-oče, se šestokrat pripeti, da ni niti vinarja pri hiši. Uboga vdova nima niti za sol, kje neki bo vzela potrebne novce za pogrebne stroške? Tudi tu smo učitelji vsaj deloma olajšali skrb svojim vdovam. Potreba in žalostna izkušnja sta nas prisilili, da smo ustanovili v ta namen društvo: »Jubilejska samopomoč«. To društvo izplača takoj po moževi smrti vdovi toliko goldinarjev, kolikor članovi ima društvo. Danes ima »Jubilejska samopomoč« 195 članov, torej dobi vdova, katere mož je bil član »Jubilejske samopomoči« za pogrebne stroške 195 gl. V to društvo pa vpiše učitelj tudi lahko svojo ženo in po njeni smrti je pa dotični učitelj deležen te podpore.

»Vdovsko učiteljsko društvo« in pa »Jubilejska samopomoč« lajšata učitelju njegovo zadnjo uro, ker kot skrben mož in oče kolikortoliko laglje umre, ker ve, da bodo žena in otroci njegovi deležni podpor teli dveh društev. A trudna in pa težka je učiteljeva pot življenja, posebno še, če je oblagodarjen s kopico otrok. Težko je izhajati dandanes takemu učitelju s svojo nizko plačo, s katero niti učitelj samec ne izhaja, kamoli učitelj z družino. In vendar je njegova dolžnost, da preživi in vzgoji svojo dečo stanu primerno. Zbog nizke plače mu je nemogoče poslati svoje otroke v mesto v srednjo šolo. Če je pa že učitelj-oče v taki stiski, pač ni treba poudarjati, kake reče so v tem oziru šle učiteljske vdove in sirote. Ta

potreba nas je zopet prisilila, da smo ustanovili leta 1894. »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta« v Ljubljani, katerega namen je, zgraditi v Ljubljani poslopje za zavod, ki bo varno ognjišče in skrben namestnik ljube očetove hiše učiteljskim sirotam in otrokom za svojih študij. »Učiteljski konvikt« je namenjen za vse učiteljstvo na Kranjskem, Spodnjem Štajerskem in Primorskem brez razlike narodnosti in političnega mnenja dotičnikov.

V desetih letih smo nabrali za »Učiteljski konvikt« 20.000 kron zgradbenega kapitala, ki smo ga zložili večinoma učitelji sami. Potreba »Učiteljskega konvikta« postaja pa dan za dnevom večja in nujnejša. Iz lastne moči pa ne pridemo učitelji še kmalu do zaželjenega cilja, če ne dobimo podpore in pomoči pri učiteljskih prijateljih. Upamó pa, da nas bodo naši prijatelji z ozirom na naše resno prizadevanje in blagi namen ter z ozirom na naše slabo gmotno stanje dragevólje podpirali vsak po svoji moči.

V ta namen razpošilja odbor »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta« v Ljubljani učiteljskim prijateljem tiskane prošnje, kateri vsaki je pridejana poštahranilnična položnica z namenom, da se je dotičnik poslužiti ter kolikortoliko daruje na žrtvenik »Učiteljskega konvikta«. Vsak, tudi najmanjši dar, tudi eno samo krono ali le par vinarjev bo sprejel odbor »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta« z največjo hvaležnostjo. »Kamen do kamna palača«.

Z ozirom že na zgoraj navedene vzroke in tudi z ozirom na to, da deluje ljudski učitelj nesebično, z veseljem in požrtvovalno v vseh narodnih, pevskih in kmetijskih društvih, pri požarnih brambah, v kraj-

nih šolskih svetih, v občinskih odborih itd., smo trdnega mnenja, da se bodo naši prijatelji dragevólje odzvali tej naši prošnji na korist »Učiteljskemu konvikt«.

Na Akademickem trgu v Zagrebu stoji krsna palača, na katere pročelju se leskeče napis: »Učiteljski dom« in v Preradovičevi ulici nasproti tobačne tovarne je pa drugo lično, trinadstropno poslopje z napisom: »Učiteljski konvikt«. Obedve krasni stavbi sta last učiteljstva s Hrvatske in Slavonije. Ko sem pred štirimi leti prisostvoval v Zagrebu otvoritvi »Učiteljskega konvikta«, sem vprašal uglednega hrvatskega tovariša: »Kje ste dobili hrvatski učitelji toliko denarja, da ste si mogli postaviti dve tako krasni palači?« — »Prijatelj moj«, odvrne mi hrvatski učitelj, »ves potrebni kapital so nam zložili naši prijatelji«.

Učiteljski prijatelji po Kranjskem, Spodnjem Štajerskem in Primorskem, posnemajte prijatelje hrvatskega učiteljstva in storite tudi Vi tako in

Ime si proslavite,
dom skupni nam zgradite!

Vojna na Daljnem Vzroku.

Boj za Port Artur!

Vsak dan dohajajo nova poročila, da so se Japonci pred Port Arturjem polastili tega ali onega forta, in ako bi se vsi ti forti, katere so Japonci baje že zavzeli, seštel, bi bilo njih število gotovo dvakrat ali trikrat večje, kakor dejansko število utrd, ki se nahajajo pred Port Arturjem. Ako bi bile vse te in enake vesti resnične, bi Rusi že zdavna ne imeli nobene utrdbe več v svojih rokah.

Denimo pa, da bi ne bila ta poročila že sama na sebi neverjetna, jih pa postavi na laž okolnost, da iste vesti, ki javljajo, da so Japonci zavzeli ta ali oni for, to ali ono

goro, morajo ob koncu koncev le priznati, da so bili vsi dosedanja japonski navali in naskoki z ruske strani uspešno odbiti, kar bi bilo pač nemogoče, ako bi se Japonci vsak dan polastili novih utrd.

Najjasnejši dokaz pa, da si japonsko orožje še ni izvojevalo pred Port Arturjem nobenih posebnih uspehov, je to, da japonska vlada o dogodkih pred portarturško trdnjavo molči tako trdovratno, kakor da bi se je borba na življenje in smrt, ki se že mesece bije pred Port Arturjem, ni malo ne tikala. Po dosedanjih izkušnjah nimajo Japonci navade, da bi skrivali svoje uspehe in če so ti tudi samo delni, ali navidezni. Sklepati bi se torej dalo, da so Japonci doslej pri obleganju še zelo malo napredovali in da še sedaj ni končan boj za zunanje utrdbe. Pravi boj, obupna borba na življenje in smrt se šele prične, kadar Japonci prispo do mestnega obzidja, do notranjih utrd. In če so sinovi vzhajajočega solca že v bojih za zunanje utrdbe imeli tako ogromne izgube, da jim je moral general Oku poslati od svoje armade 13 polkov na pomoč, kake izgube bodo šele imeli, kadar bodo naskakovali glavne, notranje fore!

O položaju v Port Arturju ni danes nobenih neugodnih novic. Iz Petrograda se poroča nekaj podrobnosti o zadnjih bojih preteklega tedna. Glasom teh poročil so Japonci že 16. t. m. napeli vse sile, da bi se polastili trdnjave. Na tisoče Japoncev je padlo, pet naskokov je bilo stakosilo odbitih, da se je japonska armada v divjem begu umaknila in pustila na bojišču 7000 mrtvecev in ranjencev.

17. t. m. je sovražnik naskočil trdnjavo štirikrat. 60.000 Japoncev je navalilo na 13. polk, ki je hrabro vztrajal na svojih

LISTEK.

Janka Kersnika zbrani spisi.

Zvez. III. Seš. II.

II.

Iz malomestnega življenja je zajeta »Jara gospoda«. Dejanje se giblje okrog srednjih slojev naše elite, ki je, čeprav površno, vendar značilno orisana, a pogrešamo vsaj pri glavnih osebah ostrejšo karakteristiko. Dejanje je zapleteno in zanimivo, polno lepih prizorov, dasi manjka nekaterim potrebne dramatičnosti. Zato se nam zdi marsikaj malo verjetno, in niti tehnika ni poseben vzor.

A poleg tega je v povesti toliko vrline, da čitatelj niti ne opazi pomanjkljivosti in z napeto pozornostjo sledi razvoju dejanja do konca.

Poln vesele poezije je opis izleta dijakov in gospodičen iz dolenskega gradiča, Veselke. Dialogi mladih in razposajenih ljudi so naravni, opisi prirode slikoviti. Na Kremenu, kamor so bili namenjeni izletniki, pa pride med dvema mladičema do burnega nastopa, in ravno v tem prizoru, katerega pa izvemo šele po pripovedo-

vanju enega udeležnikov, pogrešamo dramatične moči. Ta dva tekmeča prideta pozneje čez mnogo let zopet v ožjo dotiko, zopet pride do ljubezenskih spletk, prijatelj zapelje prijatelj ženo, in s tem je glavno dejanje v tragikomediji zaključeno.

Gostilniški prizori pričajo, kako dobro je poznal Kersnik naše malomestne. S fino ironijo in plastično nam jih je naslikal, da spoznamo v njih takoj to gospodo, ki živi v večni medsebojni zavisti in rovarstvu. Ti dovtipni dialogi, kot iz zasede leteče pišice in nastopi so pisani s toliko virtuoznostjo in realistično, da jim ni kmalu para v naših pisateljih.

V »Jari gospodi« ne najdemo niti ene osebe, ki bi nam jo hotel Kersnik simpatično prikazati; povest je pisana objektivno ter hladno. Nikjer se ne postavlja v ospredje pisateljeva osebnost, vidi se, da ima ostro določen cilj pred seboj in se boji s sentimentalnim besedičenjem zrušiti harmonijo. Ti ljudje nam ne postanejo niti dobri znanci, niti zoperni ljudje; hladnodušni ostanemo do konca in gledamo mirno, kako se razvija ta ljubezenska tragedija. Še najbolj simpatični nam je Andrej Vrbanoj, ki ni zakrivil ničesar, a se mora zlasti on pokoriti za zlobo drugih. Adjunkt Pavel nasprotno je

podel človek, in v modernih povestih bi vse drugače izgledala njegova karakteristika.

Povest se končuje s pretresljivim prizorom v sodni dvorani, kjer sodnik Pavel sodi svojo nekdanjo ljubico, sedarjo vlačugo, ki jo je izpridil in izneveril najboljšemu prijatelju.

»Jara gospoda« se šteje med Kersnikove najizmenitnejše povesti. Jezik je dovršen in satirična žila pisateljeva stopa v nji na površje.

»Očetov greh« je labodji spev Kersnikov; to je njegovo zadnje delo in prekaša vse ostale po dramatičnosti in ideji. Kot motto jej služi Mozesove besede: »Jaz sem gospod, tvoj Bog, goreč Bog, ki pokorim krivico očetov na otrocih do tretjega in četrtega rodu —«

S to povestjo se je približal Kersnik vrsti modernih pisateljev z novodobnimi idejami in problemi.

Samo približal se je, ker v »Očetovem grehu« je vzel za osnovni motiv konservativno tendenco, da se greh očetov, v tem slučaju krivopri-sega, maščuje na sinu. Ali ni ta motiv precej sličen tragični krivdi v starogrških dramah ali celo v nemških »Schicksalstragödien«?

Vsekakor pa se Kersnik v tej povesti nagiba k moderni teoriji o dedičnosti, a posnel je samo njene

zunanosti, in zato se mi zdi izvršitev njegove tendence skoraj naivna. Sicer pa Kersnik morda niti mislil ni na moderno idejo atavizma, ni skušal prodreti v njeno bistvo, in je le slučaj, velik slučaj, da se je v njegovi povesti pokoril sin za očetov greh.

Poglejmo le, kako drugače, kako krasno je obdelal Ibsen idejo atavizma v svojih »Strahovih«, ki so v posameznostih nekaka paralela Kersnikovemu »Očetovemu grehu«. Tam je podedoval Oswald Alving z očetovo krvjo grozne posledice njegovega greha. Razuzdanost očetova se maščuje na sinu, ki mora zblazneti. Tudi stari komornik Alving ima nezakonsko hčer, ki pa igra pri njegovem sinu le postransko vlogo. Oswald nosi kal očetovega greha v sebi ter se ji ne more nikakor izogniti, ker tiči v njegovi krvi.

V »Očetovem grehu« pa se sin zaljubi v svojo poleastro, ne da bi znal za to krvno sorodstvo. In ko izve iz očetovih ust njegov greh, ko sliši vso istino, mu ni več živeti, in prav na onem mestu, kjer je grešil nekdan njegov oče, strmoglavi v prepad.

Sicer pa je ta povest pravo mostrsko delo Kersnikovo, ker obiluje tako krasnih in plastičnih mest, da vidimo jasno pred seboj, ko se odi-

grava ta tragična drama. Nekateri prisori so uprav silni, tolstojevski, fantazija Kersnikova je dosegla vrhunec, ravnotako njegova karakteristika, ki se sme imenovati naravnost uzorna.

Kako imenitno je narisal nekaj kmetijskih značajev, n. pr. obadva Kačona, ali še plastičnejše Mačjega botra. Prizor, ko mešetari z Lukeem, je uprav klasičen. Tu nam je pokazal Kersnik na izborn način dva premetena kmečka možaka, ki skušata v zvižahnosti drug drugega nalisičiti.

V »Očetovem grehu« se je Kersnik prvikat poskušal na polju moderne povesti; ideje še ni popolnoma obvladal, dasi je drugače pokazal, kako dozorel je njegov duh, kak mojster je postal v slogu, risanju značajev in drugih pisateljskih umetnostih.

Ta povest kaže, kako velik talent je bil Kersnik, a priča tudi, da se še ni povzpelo do vsestranske popolnosti. Vidi se, kako je stremel po dovršenosti, a ko se je zagnal najvišje, ni mogla več njegova fizična moč slediti duševni sili.

Kersnikovo delo je zaključeno. Posvetil je svojemu narodu krasne sadove svojega uma, ki se kot divni utrinki človeškega duha blešče v zakladnici slovenskih duševnih proizvodov.

Golar.

pozicijah in z bajonetom zavrnil vse napade dvanajstkrat močnejšega sovraga. Ta dan so Japonci izgubili nad 10.000 mož. Vse njihove dosežanje izgube znašajo najmanj 35. do 40.000 mož, dočim je ruska posadka dosežale izgubila kakih 5. do 6000 mož. General Fok je izjavil, da bo Port Artur japonski armadi v pogibelj, četudi pade v njene roke.

Iz Čifua se poroča, da se položaj pred Port Arturjem ni spremenil. Japonci še vedno bombardirajo mesto, vendar pa je zadnje dni padlo v mesto dosti manj granat, kakor preje, iz česar se sklepa, da Japoncem že nedostaja municije. Četokrat tudi za dlje časa prenehajo s streljanjem. Ta čas porablja Rusi v to, da polagajo na bojišču nove mine; sploh pa so mine najboljše obrambno sredstvo portarturške posadke in če se bo trdnjava držala, bodo k temu največ pripomogle mine. Vsa pota, ki vodijo do mesta, so kakor posejana z raznimi eksplozivnimi tvarinami in minami. Strahovite japonske izgube v dneh splošnega navalas se ponjveč pripisujejo učinku podzemskih min, preko katerih so morali prodirati japonski naskakujoči voji.

Namestnik Aleksejev je poslal včerašnjemu Nikolaju tale brzojav: General Steselj poroča iz Port Artura z dne 19. t. m., da so Japonci tega dne ob 5. uri zjutraj naskočili goro Uglovoj in istočasno jeli bombardirati z Voljeje gore utrdbe na severni in vzhodni fronti. Naskok je bil sijajno odbit. V smeri proti Lujšinu in v dolini reke Lunk gradé Japonci močne utrdbe.

Portarturško brodovje.

Iz Liaojanga je došla senzacionalna brzojavka, datirana z dne 22. t. m., ki pravi, da se je vsem vojnim ladjam z edino izjemo »Retvizana« posrečilo ubežati iz portarturškega pristanišča. Ladje so odplule proti Vladivostoku. Koliko je resnice na ti vesti, se ne dá dognati. Omenimo le, da ni bilo to poročilo še od nobene strani dementirano, a tudi ne potrjeno.

»Daily Telegraph« je izvedel baje iz zanesljivega vira, da je bilo portarturškemu brodovju ukazano za slučaj, da bi se mu ne posrečilo ubežati iz luke, oddati 87 težkih in 406 lahkih topov, s katerimi so ladje armirane, generalu Steslju, da jih porabi na utrdbah. Z najbolj poškodovanimi ladjami se bi naj zapri vhod v pristanišče, dočim bi se naj ostale razstrelile. 6000 mož posadke, ki se nahajajo na ladjah, bi se naj uvrstilo med branitelje portarturške trdnjave. Sicer so pa v ruskem generalnem štabu prepričani, da do tega ne pride,

ker že sedaj Kuropatkin razpolaga z armado 230.000 mož. General Kuropatkin sam naglašja v svojem poročilu na carja, da bo v kratkem prišel z ofenzivo in da upa, da se odločilna bitka, katere se je skoro nadejati, konča z rusko zmago. V tem slučaju odkoraka ruska armada proti jugu in osvobodi Port Artur. V Petrogradu so še vedno prepričani, da se osvoboditev portarturške trdnjave gotovo posreči.

Ruske torpedovke potopljene?

Iz Tokija se iz privatnega vira poroča, da sta v petek zvečer dve ruski torpedovki pri vходу v portarturško pristanišče sadeli na mine. Vedja torpedovka, ki je imela štiri dimnike, se je baje potopila. Ime dotične ladje, kakor tudi število ponesrečencev ni znano.

Ta poročila iz Tokija, ki vsak dan vedo povedati o potopljenih ruskih ladjah, postajajo že smešna. Ako bi bila resnična, bi Rusi ne imeli že zdavnaj nobene ladje več na Daljnem Vztoku. Koliko ladij je že sam Togo uradno potopil na papirju; omenjamo le, da ni ruske oklopnice, ki bi je on že ne bil potopil, a vendar so še vse pri življenju!

„Askold“ in „Grozovo“ v Sanghaju.

Po zanesljivem poročilu iz Sanghaja je car Nikolaj ukazal admiralu Rejcenstejnju, da se imata križarka »Askold« in torpedovka »Grozovo«, ki ste usidrani v sanghajskem pristanišču, da se izogne mogočnim konfliktom, razorožiti. Temu ukazu ste se ladiji, kakor javlja »Agenzia Stefani«, že uklonili. Posadki na ladiji odpotujeta domov na Rusko.

Ruske križarke na delu.

Kakor se poroča iz Londona, je ruska križarka »Ural« 60 milj od rta Vincent ustavila in preiskala angleški parnik »Azija«, ki je bil na potu iz Glasgova v Kalkuto.

Ruske križarke so se pojavile v južni Afriki in celo v avstralskih vodah so jih že videli. Med Angleži vlada vsled tega silno vznemirjenje, ker vozijo angleški parniki neprestano vojno kontrebando na Japonsko. Ker angleška vlada ne more Rusom zabraniti, da bi ne križarili v tem vodovju, se jih misli na ta način iznebiti, da je zapovedala, da se v nobenem angleškem pristanišču ne sme datiruskim vojnim ladjam premoga.

Zelo važno poročilo je došlo iz Las Palmas na Kanarskih otokih. Javlja se namreč, da so se ob rtu Juby pojavile tri velike ruske križarke, na katere je čakal velik parnik s premogom. Križarke so naložile premog in nato odplule.

Po tem poročilu bi se dalo sklepati, da se nahaja oddelek baltijskega brodovja še res na potu na Daljni Vstok.

Protijaponsko gibanje v Koreji.

»Kölnische Zeitung« poroča iz Seula: Japonska terjatev, da se za 50 let prepusti Japoncem vsa neobdelana zemlja v Koreji, je vsbudila med Korejci silno nevoljo in razburila celo ljudi, ki so bili doslej znani kot odkriti prijatelji Japoncev. Neki korejski minister, o katerem se ve, da simpatizuje z Japonci, se je nedavno v tem osiru izjavil tako-le: Koreja je iskala pomoči in simpatije pri Japoncih; odkar se pa je iskalo, da se hočejo Japonci polastiti naših železnic, gozdov, rudokopov, našega ribarstva, vse naše neobdelane zemlje in sploh vsega, kar ima kako vrednost, da domašine povsodi izpodrivajo, jih nadlegujejo, da, celo brez povoda moré, nam ne preostaja drugega nego smatrati Japonce ne kot prijatelje, marveč kot sovražnike. — Protijaponsko gibanje v Koreji je že tako naraslo, da se je Japonska vlada odločila znova poslati v Seul markiza Ito z nalogo, da bi pomiril razburjene duhove.

Eskadra admirala Kamimure.

»Petit Parisien« se brzojavlja: Pomorskemu ministrstvu v Petrogradu je došlo poročilo iz Vladivostoka, da se nahaja sedaj eskadra admirala Kamimure v moraki ožini Le Perouse med otokoma Sahalinom in Jeso. Sklepa se, da namestnik Kamimura bombardirati obrežna sela na otoku Sahalinu.

General Steselj židovskega pokolenja?

»Wiener Allgemeine Zeitung« priobčuje vest, da je general Steselj, poveljnik portarturški, rodom z Moravskega, in sicer iz Brna. V mladih letih se je izselil — ali sam, ali z rodbino, se ne ve — na Rusko, kjer je prestopil v pravoslavje; bil je namreč židovske vere. Stesljevi sorodniki še baje sedaj živijo v Brnu in v Mikulovu. S svojimi prijatelji je Steselj dopisoval do pričetka vojne. — Ta vest je malo verjetna!

Politični položaj.

Dunaj, 25. avgusta. Poslanec Ebenhoch prerokuje v svojem listu, da nastopi že v jesenskem zasedanju v parlamente nova večina, ki jo bodo tvorili v prvi vrsti Poljaki; kdo se še pridruži večini, o tem še mož sedaj previdno molči. Menda pa je dovolj jasen njegov stavek: »Krščansko misleče poslance vseh strank mora vsakojako zblizanje med poljskim klubom in vlado posebno razveseliti, ker je poljski klub v svoji veliki večini odkrit

sovražnik vsakemu zabrtnemu kulturnemu boju ter se je vsikdar v verskih vprašanjih izkazal zanesljiv in mogočnega zaveznika. — Pred Poljaki ima sploh Ebenhoch velik respekt ter pravi: »Poljski klub je tako mogočen faktor v poslanski zbornici, da si ne moremo prav misliti, kako bi bilo mogoče brez njega vladati. O Čelih pa enostavno prorokuje, da se bodo morali prilagoditi spremenjenim razmeram.

Slovanske paralelke v Šleziji.

Dunaj, 25. avgusta. Ministrski predsednik je sprejel predsedstvo, ki prireja sestanke avstrijskih mestnih zastopov. Med odposlanci je bil tudi posl. Glöckner, s katerim je prišel dr. Körber daljši govor o slovanskih vzporednicah na učiteljskem v Opavi in Tešnu. Posl. Glöckner je namreč nedavno na nekem shodu zaradi te zadeve strastno napadel vlado, a dr. Körber mu je pojasnil, da je postopanje vlade v tem vprašanju popolnoma zakonito. Vkljub temu bo Glöckner še nadalje glodal na shodih to kost ter ščuval svoje volilec proti Slovanom in vladi. Saj dela tako celo podpredsednik drž. zbora posl. Kaiser v svojem volilnem okraju.

Italjansko vseučiliščno vprašanje.

Trident, 25. avgusta. V Levicu se vrši 11. septembra shod italijanskih vseučilišnikov, da sklepajo o bodoči taktiki glede italijanskega vseučilišnega vprašanja. Živahno se agituje, da se udeležijo shoda vsi italijanski poslanci in župani italijanskih občin Tiroleške.

Protektorat nad orijentalnimi katoliki.

Rim, 25. avgusta. Oficijozno vaticansko glasilo »Osservatore Romano« piše o protektoratu nad katoliki v Orijentu, ki ga je dosedaj imela Francija. Članek pravi, da dosedaj še Vatikan ni nobeni velesili ponudil protektorata. Ker pa so se diplomatske zveze med Vatikanom in francosko vlado pretrgale, pripade protektorat naravno Avstro-Ogrski.

Bolgarska se oborožuje.

Sofija, 25. avgusta. Finančni minister Pajatov je odpotoval v Pariz, da najme 100 milijonov posojila. V prvi vrsti hoče vlada vrniti svoj dolg 40 milijonov narodni in agrarni banki, ostalo svoto pa porabi za oboroževanje. Naročenih je že celih 54 baterij.

Položaj na Balkanu.

Belgrad, 25. avgusta. Napadi Albanov na Srbe se zadnji čas množe. V okolici Peča so v enem tednu Albani pomorili 11 Srbov. Nadalje zažigajo Srbom seno in žito na njivah in travnikih. Srbska vlada je zaradi

teh nasilstev protestovala pri turški vladi.

Sofija, 25. avgusta. Inozemski orožniki so brez moči, ker jih je deloma premalo, deloma pa se puste od turških oblastnih krivo informirati. V skopeljskem okrožju pa gospodari brez ovir slogasni vodja Albanov Demir. S svojimi četami napada vasi, odžene živino, onečasti deklece ter predpiše vaščanom še davke v denarjih, po katere si pride ob doletenem obroku. Kmetje se sicer hodijo pritoževati k oblastnikom, ki pa se jim posmehujejo ali pa jih celo osorno zapode. O vsem tem ne zvedo ničesar ne orožniški častniki ne civilni agentje, ker jih je premalo.

Carigrad, 25. avgusta. Veliki vezir sicer ni podal demisije, pač pa se je sultanu pišmeno pritožil, da se na dvoru čestokrat v važnih zadevah ne brigajo za vlado; nadalje se je pritožil, da mu nekateri ministri v ministrskem svetu delajo nestvarno opozicijo ter čestokrat prezirajo njegove nasvete. Vseled tega trpi ugled velikega vezira, ki ne more redno izpolnjevati svojih dolžnosti napram sultanu. Sultan je takoj zagotovil vel. veziru po posebnem odposlancu da mu je naklonjen ter mu v vseh zadevah popolnoma zaupa. S tem je ta zadeva najbrže poravnana.

Sofija, 25. avgusta. V sporazumenju med bolgarsko in turško vlado se je določila na meji ob Rodopskem gorovju 8 km široka nevtralna zemlja, kjer smejo patrolirati bolgarske in turške straže. Na ta način je preprečiti neprestane spopade med mejnimi stražami.

Cesar Viljem katoliškemu shodu.

Berolin, 25. avgusta. Nemški cesar Viljem postaja z vsakim dnem gostobesednejši ter jedva čaka še tako malo pripravne prilike, da le more javno govoriti ali brzojavno pozdravljati. Taka prilika mu je bil tudi sedanjí katoliški shod v Reznju. Protestantski cesar protestantske države je poslal svoj blagoslov papištom, ki niti niso zborovali neposredno v njegovi deželi! To znači, da so se časi zelo spremenili. Katoliški shod v osemdesetih letih ni na svojo vdanostno brzojavko še do danes dobil odgovora. Pozneje so na take pozdrave prihajali lakonični odgovori: »Nj. Vel. se lepo zahvalje, podpisan pa je bil cesarjev adjutant pl. Lucanus. Letos pa je cesar Viljem sam odgovoril zelo pristržno ter prosil Boga, »naj bi razprave vodil duh miru, da bodo v čast in blagor domovine«. Sicer pa mora vsak politik razumeti, da cesar ni pozdravljaj katoliškega shoda, temuč le centrum, ki ga tvorijo katoliški elementi, in ki ima največjo moč v nemški državi.

Kralj Matjaž.

Zgodovinska povest.

XIII.

(Dalje.)

Prijor Celestin je imel trdni namen, da izvede do skrajnosti vse svoje grožnje, ki jih je dal oznaniti po cerkvah, kajti prepričan je bil, da samo na ta način zatre sovražnike rimske cerkve. Preskrbel je, da so različni njegovi vohuni hodili po vaseh in stikali po hišah tako, da je v kratkem času precej dobro vedel, katere ljudi mora zadeti njegova roka. Vohunstvo na Vrhniki je prevzel njegov prijatelj Simon Kozina.

A še nekaj je ukrenil prijor Celestin, česar pa ni zaupal nikomur. Kupil je samostanskemu stražarju gluhemu Tobiju novo obleko, mu napolnil žepe s srebrniki in ga poslal iz samostana. Menihi so le toliko vedeli, da je moral gluh Tobija pred odhodom storiti v samostanski cerkvi slovesno prisego. Česa se je tikala, niso uganili, vprašali pa tudi niso, vedoč, da je gluh Tobija prijorju Celestinu brezpogojno vdan in da od njega ne bo ničesar izvedeti.

Erazem ni bil v strahu za svojo osebo varnost. Sicer so ga znanci na Vrhniki vabili, naj pride tja, češ, da je tam popolnoma siguran, a zanašal

se je na svoje prijatelje v Polhovem gradu in na vdanost ljudstva. Sodil je, da ga je pri proščenju na Vrhniki kdo spoznal in ga izdal; da ga je izdala Angela, tega ni slutil. Iz Polhovega gradca je delal izlete na razne strani ter oznanjal nauke evangelijev, in ljudi budil iz stoletnega sna, zvečer pa je prežijval pri sodnikovih v Polhovem gradu, kamor so radi in pogostoma prihajali tudi kmetški ljudje, da slušajo Erazmovo razlaganje sv. pisma. Večkrat je prijezdil tja tudi Magajna in časih se je oglasila tudi gospa Regina.

Zgodilo se je neko nedeljo zvečer, da je prihitela z Lesnega brda stara ženica in vprašala za domačega župnika. Poslali so jo v župnikovo gostilno. Tam je našla dušnega pastirja med pijanimi oglarji in hlapei, katerim je pridno stregel, da niso bili vrči nikdar prazni. In da bi več popili, je svoje goste kratkočasil s kosmatimi pripovedkami.

— Kaj še v nedeljo ni miru, se je župnik osorno zadril na staro ženico, ko je ta stopila v župnikovo krčmo. Kaj pa hočeš?

— Oh gospod, moj sin umira! Prosim Vas, pojdite ga previdet. Saj je bil zmerom dober kristjan!

Tako je vzdihovala stara ženica in s klenjenima rokama prosila, naj

ponese umirajočemu sinu zadnjo popotnico.

— Kaj ne vidiš, koliko imam dela, se je jezil župnik. Ali misliš, da bom zaradi tvojega sina vse popustil, še gostilno.

— Gospod, prosim Vas!

— Kaj pa je tvoj sin?

— V gozdu je delal pri drvarjih.

— Torej drvar, je rekel župnik.

In dober kristjan je bil, praviš. Kake grehe pa naj ima tak drvar? Časih je kako klobaso ukradel ali se v pijanosti stebel.

In župnik se je postavil sredi sobe, mrmral kratko latinsko molitvico in napravil križ, kakor bi hotel od daleč blagosloviti umirajočega drvarja, potem pa rekel ženi:

— Le pojdi mirno domov — jaz sem tvojemu sinu že grehe odpustil in odprl vrata v nebeško kraljestvo.

In prijel je ženico za ramo ter jo tako naglo odpravil iz krčme, da sama ni vedela, kako je prišla na cesto. Za njo pa je stopil iz krčme postaren kmet in ji rekel:

— Pojdi v grad in prosí gospoda Erazma, naj gre k tvojemu sinu. Ta pojde gotovo in te ne odpravi tako, kakor župnik.

Mož je šel z ženico v grad in Erazem je bil koj voljan, da gre k

umirajočemu drvarju. Sodnik Strniša je dal upreči voziček in kmalu sta Erazem in stara ženica drdrala proti Lesnemu brdu.

A prišla sta prepozno. Mladi drvar je v mali revni koči ležal mrtev na slami, poleg njega pa je sedel zarasel mož v razdrapani obleki, ki ga je pa Erazem vendar na prvi pogled spoznal.

— Dolgi Laban, je vzkliknil Erazem skrajno presenečen. Kaj si res ti?

— I seveda sem! In vi ste gospod Erazem. Kaj ne da? Tako sem Vas vesel, kakor če bi prijorja Celestina videl na večalah.

Stara ženica se je vrgla na truplo umrlega sina in bridko jokala, med tem ko sta si Erazem in dolgi Laban prijateljsko segla v roke. Ker nista hotela motiti stare žene, sta šla pred kočo in se tam sedeč na klopi pomenkovala o svojih doživljajih. Med tem, ko je Erazem svojemu prijatelju izza samostanskih dni vse razodel, je bil dolgi Laban skrajno redkobeseden in ni hotel nič prav z barvo na dan.

— Magajna mi je pravil, da si hotel iti k eiganom, je rekel Erazem. Ali si bil res pri njih!

— Kaj še! Nikoli. Prišežem, da nikoli, je lagal Laban. Kaj pa mislite. Ko bi bil pri eiganih, bi me še obesili!

— Kaj pa vendar delaš?

Laban je bil nekoliko v zadregi in nekaj trenutkov ni našel odgovora. Potem pa se je nagnil k Erazmu in mu skrivnostno šepetaje rekel:

— Vi ste pošten gospod, Vi me ne bodete izdali. Saj bi bilo tudi za Vas slabo, če bi me izdali.

— Zakaj?

— Le poslušajte! Ali vidite tam gori razvalino Baumkircherjevega stolpa. Ko je cesar dal ta stolp podreti, je Baumkircherjev oskrbnik ves denar in mnogo zlatnine zakopal v zemljo. Cigani vedo, kje je ta zaklad zakopan, in jaz ga zdaj iščem.

Erazem ni nič prav verjel Labanovim besedam, a zanimalo se ga, ker je bil Baumkircherjevega rodu in je bil ta zaklad pravzaprav njegova last.

— Čuj Laban, je rekel po kratkem premišljevanju, tudi jaz ti moram nekaj povedati. Edini živeči naslednik Andreja Baumkircherja sem jaz.

Vem! Saj zato sem rekel, da b bilo slabo za Vas, če bi me izdali. Če dobim zaklad, si ga razdeliva; vsak polovico, pa bo za oba dovolj.

— Povej mi Laban, kako si pa ti izvedel za to stvar.

Laban pa ni hotel resnice povedati, in ker se je bal, da bi ga Erazem z različnimi vprašanji vjel, je ježno odgovoril:

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 26. avgusta.

— **Osebnostna vest.** Umirovljeni profesor g. dr. Karol Glasar je imenovan ravnateljem privatne gimnazije v Ogrskem Brodu. — Za učiteljsko francoskega jezika na ljubljanskem ženskem učiteljskem je imenovana gosp. Olga Nadeniczek.

— **„Evharistični shod in Jernejska noč“.** Že v naprej smo vedeli, da odgovori »Slovenec« na našo notico o evharističnem shodu in o Jernejski noči z zavijanjem in naše pričakovanje se je točno izpolnilo. Katoliška cerkev ima na vesti neznanstva hudo delo, a vedno si skušajo klerikalci pomagati s tem, da vane storjene krivice na posvetnjake. Toda nepristranska zgodovina je z resnico že davno osvetlila vse te dogodke in neovirno dokazala krivdo katoliške cerkve tudi glede grozovitega klanja protestantov v Jernejski noči. Kar »Slovenec« tveži, so same navadne duhovniške laži. »Slovenec« je našo notico pojasnjeval tako, kot da smo se spomnili Jernejske noči iz strahu, da se dandanes kaj takega nam ne zgodi. Uboge šiljeve, pomilovanja vredne. Ko bi klerikalci mogli, bi take Jernejske noči uprizorjali povsod, koder bi mogli, in ta gadja zalega okrog »Slovenca« bi kar vrisala veselja, ko bi bilo mogoče v eni noči poklati vse liberalce. Ali ti časi so minuli, minuli za vedno. Celo pri nas smo že tako daleč, da se civilni klerikalci sploh več ne udeležujejo cerkvenih priredb, da ne hodijo ne k mašam ne k procesijam. Kje so bili pri evharistični procesiji klerikalci? Razen par sto babnic iz najnižjih slojev in tistih idijotskih obrazov, ki pri vsaki procesiji stafažajo delajo, ni bilo nikogar pri procesiji in če imajo veteranci pogreb, je veliko več gledalcev, kot jih je bilo pri ti priliki. In vzpričo takim okoliščinam hoče »Slovenec« ljudem dopovedati, da se klerikalcev kdo boji?

— **Ljubljanskega škofa slovanska gostoljubnost.** Prav veselimo se, da imamo enkrat priliko, zapisati pohvalno besedo o ljubljanskem škofu. Radi bi bili to storili že prej, a kaj, ko je škof delal samo reči, s katerimi se nismo mogli strinjati. Zdaj pa je vendar enkrat pokazal, da ima poleg svojih slabih lastnosti tudi dobro lastnost. Škof je gostoljuben. To je dokazal povodom evharističnega shoda. Na ta shod je prišel tudi goriški nadškof Jordan. Naš Anton Bonaventura ga je lepo sprejel, mu dal stanovanje in hrano, mu prepustil čast, da je pri evharistični procesiji nosil Najsvetejše in — nazadnje ga je peljal še v oštarijo k Frincu. Tam je bilo zbranih kacij 50 do 60 duhovnikov in oba škofa sta se v tej družbi prav

— Nič Vam ne bom povedal! Prav nič! Če mi hočete pomagati, bo prav, če nečete, bo pa tudi prav! — Kako pa naj ti pomagam? je smeje vprašal Erazem.

— Za zdaj s tem, da nikomur ne poveste, da ste me videli. Pozneje Vas bom že poiskal in Vam povedal, kaj je storiti. Šaj vem, da ste na gradu v Polhovem gradu.

Več ni mogel Erazem spraviti iz Labana, čeprav ga je lovil z različnimi vprašanji. Končno je bil prepričan, da se mu je Laban samo lagal in to ga je spravilo v nevoljo. Ker se je bilo že stemnilo, se je Erazem poslovil od žene, ki je v koči jokala in molila ter od Labana in se odpeljal proti Polhovemu gradu.

— Morda ga cigani napadejo, če ga pustim samega, je govoril Laban sam sebi, ko je gledal za vozičkom. Z menoj je bil vedno dober in kdo mi bo pomagal dobiti zaklad, če se Erazmu kaj zgodi.

Laban je vzel svojo puško izpod slame in po bližnicah pobital za Erazmom, da bi od daleč spremljal voziček, dokler ne pride na varen kraj. Kmalu je zaslišal zopet drdranje voza, a koj na to se je voz ustavil in zaslišalo se je kričanje. Tedaj pa se je Laban pognal in stekel kar so ga noge nesle, za Erazmovim vozom.

(Daje prih.)

dobro imela. In mi se nič ne žudimo, če so bili »v rožah«, kajti družba je naredila »cehe« kacij 250 K. Škof je s tem pokazal pravo slovansko gostoljubnost. Slava mu!

— **Velik ljudski shod v Gorici** je bil minolo nedeljo. Zbralo se je na shodu do 1000 ljudi. Na shodu so bile predlagane in po krepkem utemeljevanju sprejete naslednje tri resolucije: »I. Goriški Slovenci, zbrani dne 21. avgusta 1904. na ljudskem shodu v Gorici, protestujemo odločno proti bagatelizirajočemu in šikanoznemu postopanju občinskega sveta goriškega v zadevi slovenske ljudske šole, katere pravično rešitev brezobzirno zavlačuje od leta do leta. V imenu humanitete, kulture in zakona zahtevamo, da se omogoči otrokom slovenskih davkoplačevalcev v mestni občini goriški pot do elementarne šolske izobrazbe. — Pozivljamo tudi vis. vladu, da izvršujoč sankcijonirane državne zakone pokaže isto energijo v Gorici v prilog Slovencem, kakor jo kaže povsod v prilog Nemcem in Italijanom. II. Goriški Slovenci, zbrani na ljudskem shodu v Gorici dne 21./VIII. 1904., zahtevamo najodločnejše, da se končno izvrši člen XIX. osnovnega državnega zakona o državljanjskih pravicah tudi v prilog Slovincem na Goriškem ter pozivljamo c. kr. naučno ministrstvo, da vendar enkrat ugodi stari opravičeni zahtevi slov. prebivalstva na Goriškem in realizuje čim prej višji gimnazij v mestu Gorici s slov. učnim jezikom. — Odpravi naj se enkrat stara krivica, da je učni jezik gor. gimn. nemški, ki niti delni jezik ni in ki je v prvi vrsti kriv kričevih neuspehov tega gimn. — III. Slovenci, zbrani na ljudskem shodu v Gorici dne 21./VIII. 1904., se pridružujemo manifestacijam in zahtevam po slov. univerzi v Ljubljani, katero smatramo kot neobhodno potrebno za razvoj slov. naroda.«

— **Umri** je v Gorici v starosti 88 let v pokopani župnik gosp. Blaž Madon. To je bil menda zadnji Jožefinec med goriškimi duhovniki. Pokopnik je bil značilen mož in vrl narodnjak ter je svoj čas s šempaskimi možmi pripomogel, da je prvi goriški naprednjak dr. Lavrič zmagal proti klerikalnim kandidatom. Duhovniki so radi tega sedaj umrlega Madona sovražili in preganjali kar so mogli.

— **Poučno potovanje kranjskih kmetovalcev v Švici.** Izletniki so dospeli preko Surseeja, Curia, Winterthura, Gossena in St. Gallena v Rheineck. Povsod so bili najprijetnejše sprejeti in imeli mnogo prilike poučevati se o lepem in uspešnem napredku švicarskih kmetovalcev. Silno zanimivo so razmere v kantonu St. Gallen, zlasti v okolici Gossana, kjer se goji najintenzivnejša živinoreja v zvezi z mlekarstvom. Na vsake četrt ure se dobi krasno urejena sirarna, sicer se pa vidi same travnike in sadne vrtove. Blegostanje je povsod doma. D nes so došli izletniki v Rheineck ob Bodenskem jezeru, kjer so si ogledali uzorne prave zimске kmetijske šole in kjer so bili najgostoljubnejše sprejeti od ravnatelja. Izletniki zapuščajo navdušeno prelepo švicarsko deželo.

— **Iz Spodnje Šiške.** V nedeljo, dne 28. avgusta 1904, t. j. na Komarjevo, se vrši v Spodnji Šiški velika ljudska veselica, ki bi se pa ob neugodnem vremenu preložila na prihodnjo nedeljo, t. j. 4. septembra 1904. Gospod Franc Verhovec, predsednik odbora, povrnil se je že drugi dan iz bolnice ter se trudi veselici dati kolikor možno bolj svečano lice.

— **Prostovoljno gasilno društvo v Šmartnu-Tacnu** priredi v nedeljo, dne 28. avgusta 1904 o priliki otvoritve in blagoslovljenja novega gasilnega doma in orodja veliko slavnost z vrtno veselico s sodelovanjem Domžalske godbe.

— **Tamburaški zbor slov. bralnega društva v Kranju** priredi dne 28. avgusta t. l. koncert na vrtu g. Franca Jezerška v Kranju. Začetek ob 8 uri zvečer. Vstopnina 40 vin. V slučaju neugodnega vremena se koncert preloži.

— **Zanimanje za sadno razstavo v Radovljici** narašča od dne do dne. Vse kaže, da bo ta razstava ena najlepših v naši domovini. Ker pa je najbrže še mnogo sadjarjev, kateri bi radi razstavili svoje sadje in sadne izdelke, prosimo osnovni odbor sadne razstave vse one gg. župane, ki še niso po svojih občinah dali razglasiti za udeležbo, naj blagovole to nemudoma storijo in naj gredo na roko sadjerejem pri sestavljanju in odpošiljanju sadja.

Dajte priliko našim sadjarjem, da postanejo deležni odlikovanja, ki jim bode v bodrilo za napredek in v traven lep spomin. Vsekdo, ki ima kolikaj lepo sadje, naj razstavi!

— **Prostovoljno gasilno društvo v Dolenjem Logatcu** priredi v nedeljo, dne 28. avgusta t. l. na vrtu gostilne »Kramar veselico.

— **Iz Logatca.** Neki dopisnik piše v »Slov. Narod« od 22. t. m., da gre najvišja zaslug za prireditve koncerta v proslavo cesarjevega rojstnega dne italijanski letoviharjem, posebno pa g. Thalerju in g. Notarangelu. Njihova cela zaslug pa obstoja v tem, da so okrasili vrt hotela »Kramar« s balončki in laški trikolori!! Vsa zaslug za prireditve koncerta gre pač tamburaškemu društvu »Sloga«, posebno pa društvenemu predsedniku obdospodovanemu g. Dolencu. Ako bi ne imelo tamburaško društvo tako isborne in poštvalnega predsednika, bi bilo isto že davno razpadlo, a vendar se ga v poročilu o koncertu niti ne omenja, menda v plačilo za njegove zasluge. Toliko resnici na ljubo.

Logatani.

— **Na Lisci pri Zidanem mostu** se bo vršila v nedeljo, 28. avgusta planinska veselica.

— **Eksplozija.** V tunelu pri Hrušici je dinamična patrona eksplozirala in dva delavca težko poškodovala. Mile Perkoviču je bil spodnji del telesa skoraj raztrgan, Peter Vlahovič pa je na obrasu nevarno poškodovan.

— **Ubij.** Kajžarija Lenarta Begušca iz Boh. Bele je bil pred nekaj dnevi neki Italijan napadel in ga tako oklal, da je mož umrl.

— **Ženo umoril.** Kakor smo včeraj poročali, našli so na železniški progi blizu Ptuj truplo 23letne kmetice Segula iz Dornave. Dasi se je mož umorjena takoj drugo jutro prijel v Ptuj ter pripovedoval, da mu je ženo grede z romanja vlak povozil ter tudi naročil železno križ, vendar se je orožnikom zbudil sum, da je najbrže ženo sam umoril. In res se je dognalo sledeče: Posestnik Ožbald Segula v Dornavi je v noči 20. t. m. povabil k sebi dva zidarja, da mu pomagata spraviti ženo s pota. Ker pa žena pri prihodu zidarjev še ni spala, peljal ju je mož pod streho, da počakata, da žrtve zaspi, žena pa le ni hotela zaspati, temuč je nagovarjala moža, ki je hodil oblečen po sobi, naj se spravi spat. Tedaj je planil Segula po ženi, ji zadrgnil v vrvo vrat, da ni mogla kričati ter jo vlekel s pomočjo na pomoč mu prišli zidarjev v vežo, kjer so jo s sekuro ubili. Mož ji je nato še prerezal vrat. Potem so še ubito oblekli v praznično obleko ter jo nesli v vežo pol ure daleč do železnice. Počakali so v koruzi na brzovlak ter položili mrtvo truplo neposredno pred dohodom vlaka na tir. Vsi trije morilci so že pod ključem.

— **Vojaške vaje.** Cesar je odredil da izostanejo velike vojaške vaje na Češkem in da se že 31. avgusta zaključijo vaje v okoliših 1., 2. 3. (grškega), 8, 9, 10, 11. in 14. voja ter se rezervisti takoj na to pošljejo domov.

— **Izpred sodišča.** Kazenske razprave pri tukajšnjem dež. sodišču. 1.) Janez Žust, pekovski pomočnik, rojen v Dolenji Dobravi, je dne 27. mal. srpana t. l. v Gorenji vasi in Sestranski vasi na očitnih krajih žaljivo govoril o Bogu, Materi božji in o sv. Jožetu in tako vpiroče več ljudi žalil njih verski čut; tudi se je vpiroče otrok nespodobno vedel. Obsojen je bil na 2 meseca strogega zapor. 2.) Andrej Martinčič, posestnika brat v Pudobu, se je dne 5. rožnika t. l. zvečer pred gostilno Alojzije Barage brez vsakega poudara zaletel v fanta Antona Vesela in ga z nožem sunil v hrbet ter ga lahko poškodoval; Martinčič je bil obsojen na mesec dni zapor. 3.) Jakob Dimnik, kajžar in delavec v Zadobrovi, je imel v svoji skrinji spravljena 2 dinamična kapselja, ki jih je, kakor trdi, pred 15. leti, ko je še delal v kamnolomu v Zalogu, prinesel domu. Nekega dne je stikal obdolženec sin po skrinji ter našel kapselja, od katerih je enega prinesel v šolo in ga podaril součencu Francetu Marmolji. Ta je v družbi dveh drugih dečkov pred tovarniško restavracijo sprožil dinamični kapselj pri čemer so bili vsi trije dečki poškodovani. Jakob Dimnik je bil vsled svoje malomarnosti obsojen na 3 tedne strogega, z 1 postom na teden poostrenejega zapor. 4.) Marija Adam, bivša dekla pri Mariji Jankovič v Tomišlju, je svoji gospodinji vzela zlato brožo, vredno 10 K, dva zlata uhana, vredna 12 K, dva zlata prstana, vredna 6 K, svilnato ruto in dve spodnji jopici. Obdolženka, ki tatvino deloma priznava, je bila obsojena na 2 meseca težke, s postom poostreneje. 5.) Matija Grm, hlapec v Ložu, je 24. mal. srpana t. l. popoldne v Ložu, ko ga je hotel orožnik aretovati, tolkel z rokami okoli sebe, zgrabil orožnika za bluzo, ter mahal z nekim kosom lesa proti njemu. Straž-

niku Janezu Ketteju je pa grozil z besedami: »Ti si kriv, da bom zaprt; kadar bova skupje prišla, ti bom že pokazal, jaz te bom ubil!« Preklinjal je tudi Boga ter psoval orožnika. Obdolženec, ki se je zagovarjal s pijanostjo, je bil obsojen na 7 mesecev težke, s postom poostreneje. 6.) Oroslav Fugina, trgovec na Črnem vrhu je prejel od svojih v Ameriki bivajočih dveh bratov 1000 K posojila. S tem denarjem je otvoril trgovino ter se založil preveč s takim blagom, ki ga ni mogel urno razpečati. Ne dosti temu, je otvoril v Godoviču še podružnico, ki se pa tudi ni obnesla. Zašel je kmalu v dolgove, tako da je pri otvoritvi konkurza znašal primanjkljaj 10.628 K, in so konkurzni upniki III. razreda dobili le nekaj več kakor 35% tangente. Obsojen je bil na 14 dni strogega zapor.

— **Osumljeni morilec aretovan.** Kakor smo včeraj poročali, zgodil se je dne 24. t. m. na Črnučah grozen umor. Umoren je bila posestnica Marija Ulčarjeva, ki je pulila na njivi fižol. Dejanja sumljiv je postal takoj 22letni božjastni postopač Anton Kolenc, rojen v Ljubljani in v Konj pri Litiji pristojen. O tem je bila obveščena tudi mestna policija in stražnik Okišči je včeraj popoldne osumljenca izsledil in ga aretoval. Sprva ni hotel Kolenc o dejanju nič vedeti in rekel, da na Črnučah sploh ni bil. Počasi je pa vendar priznal, da je šel pomagat Ulčarjevi fižol trgati in jo potem spolno rabil, ker ga je baje sama začela zvaljati. Da bi jo bil pa zadržal, o tem ni hotel ničesar vedeti, in je bil, ko se mu je povedalo, da je Ulčarjeva mrtva, zelo prestrašen, naposled pa v največji jezi sgrabil svoj klobuk in ga z zobmi in rokami bliskoma pretrgal. To se je zgodilo tako naglo, da je pač mogoče, da je Kolenc v jezi, ker se mu je Ulčarjeva branila, jo zgrabil za vrat in jo kasneje pustil ležati, ne zmeneč se zanjo. Kolenc je na roki opraskan in je najprvo povedal, da mu je te praške prisadila Ulčarjeva, pozneje je pa zopet rekel, da jih je dobil pri nabiranju razbitih steklenic. Tudi srajco ima spodaj krvavo. Osumljenec ima izvanredno močno muskulaturo, je epileptik in nekoliko slabo sliši, posebno če se bliža epileptičnu napad. Kolenc je bil že letos meseca junija aretovan, ker je bil na sumu, da je v Rožni dolini osekrunil neko 4letno deklico. Kolenc je znan ljudem zlasti zato, ker požira proti mali plači kamne. Znan je ljudem pod priimkom Čušinar. Preživlja se s pobiranjem kosti in razbitega stekla. Bil je že tudi radi tatvine in vlačuganja kaznovan. Danes je bil antropometrično izmerjen in fotografiran.

— **Tatvina.** Dne 24. t. m. je bilo Ivani Kaliževi in Ani Kavčičevi, služkinjama z Gline, med njiju odsotnostjo, ko sta iskali v mestu službe, pokradenega več perila in obleke. Tatvino je storila brezposelna služkinja Antonija Jurčovič, katera je vse pokradene reči spravila pri Tokarici v Rožnih ulicah št. 35. Oško dokanji sta tatvico toliko časa zasledovali, da ste izvedeli, kam da je nesla spraviti pokradene stvari, ki so jih med njeno odsotnostjo vzele nazaj.

— **Vlom.** V noči od 17. na 18. t. m. se je splazil skozi okno dosedej še neznan storilec v gostilniške prostore hotela »Fischer« v Kamniku in pokradel za 20 K smodk in svalčie, natakariju je pa ukradel suknjič, vredno 20 K in mu popil nekaj vina. V isti noči je tat obiskal v Kamniku še dve drugi gostilni in v obeh pokradel več smodk in svalčie.

— **Pogreba** se od 17. t. l. 39 let stara krojačeva hči Pavlina Hrovatin iz Trnovca, okraj Postojna. Hrovatin je imenovanega dne odšla z doma in se dosedaj še ni vrnila. Imenovana je bila pri odhodu črno oblečena in ima kot posebno znamenje skoro do tal segajoče lase.

— **Pobegnil** je dne 23. t. m. od stavbe hotela »Union« prisiljenec Alojzij Lettner. Isti je 21 let star in v Mondsee pri Solnogradu pristojen.

— **Delavsko gibanje.** Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljal v Ameriko 62 Slovencev in 14 Macedoncev, nazaj pa je prišlo 70 Slovencev in 20 Hrvatov. — Na Westfaleko je šlo 40 Slovencev in Hrvatov, v Podbrdo pa 50 Hrvatov. — Iz Bohinja je šlo 50 Hrvatov v Zagreb.

— **Izgulbene reči.** Kuharica Antonija Čerarijeva je izgubila črno jopico, vredno 18 K. — Uršula Babnikova, posestnica iz Bizovika je izgubila denarnico s 6 K. — Hlapec Ivan Kos je izgubil srebrno verižico, ki je imela za obesek 3 tolarje, vredno 14 kron.

— **Hrvatske novice.** Poskušen rop v železniškem vozu? Prijor usmiljenih bratov v Zagrebu, p. Lengyel, se je vozil v Toplice Tuposko. Med vožnjo, ko je zrl skozi okno, mu je baje eden z njim se vozječih mož segel v žep po denarnico. Prijor je zgrabil roparja ter sta se začela ruvati na tleh. Ko se je vlak približal postaji, je prijor začel klicati

na pomoč, a ropar je na drugi strani skočil iz vlaka. Prijeli so ga ter se je izkazalo, da je isti želez. inženir Kaszás. Sicer taji, da je hotel priporja oropati, temuč, da je hotel le zastor pri oknu odgrniti, vendar pa že sedaj za vsak slučaj izjavlja, da je v njegovi rodbini doma — blaznost. — Hrvaške šole na Ogrskem. V šopronski županiji je dvanajst hrvaških šestrzrednih ljudskih šol, ki jih obiskuje nad 2000 hrvaških otrok. — »Hrvatstvo«, glasilo »furtimeških« hrvaških popov, se je začelo po »Slovenčev« maniri obrekljivo zadirati v slovensko napredno stranko ter trdi, da liberalci ne dovolijo podpor kmetom, »što troše novac u svoje svrhe.« Treba bo tem obrekljivim nevednežem pošteno pojasniti stališče. — Prva hrvaška hranilnica v Zagrebu je dovolila z ozirom na letošnjo slabo letino 2 milijona K za 4% posojilo kmetovalcem in malim obrtnikom. Vsekdo, ki dokaže potrebo, dobi lahko do 500 K takega posojila. — Narodni kolek so dobili tudi Hrvatje v prid družbi sv. Cirila in Metoda. Kolke založi uprava »Ujedinjene Hrvatske« na Dunaju. — V Požegi so otvorili hrvaško delniško tiskarno in knjigarno.

— **Najnovejše novice.** —

— Za kratni dar ruske-mu cesarjeviču je poslal nemški cesar dragocen zlat pokal.

— Ustrelil se je v Lovu nadporočnik Rud. Cziharz p. l. Laurez, ki je služil poprej pri 9. lovskem bataljonu.

— Najmanjši mož v Avstriji je bil te dni v Ebensee-u pri lšlu umrl 47letni urar Ig. Ram-pacher. Bil je 95 cm visok.

Telefonska in brzojavna poročila.

Belgrad 26. avgusta. V Marrijinih varih so se srbski in bolgarski ministri pod predsedstvom kneza Ferdinanda zjediniili glede podlage za srbsko-bolgarsko alijanco.

London 26. avgusta. V Perziji vlada kolera na strahovit način. Sodi se, da je umrlo že kakih 200.000 ljudi. Samo v Teheranu jih je umrlo do 30.000. Vsi perzijski listi so nehali izhajati.

London 26. avgusta. Na južnem delu japonskega morja je te dni divjal grozovit vihar, ki je uničil 56 hiš in vsled katerega se je potopilo 147 ladij. Tadi jako mnogo ljudi je ponesrečilo.

Rusko-japonska vojna.

Petrograd 26. avgusta. Ruska telegrafska agentura poroča iz Čifu* Včeraj iz Port Arturja došli ljudje poročajo, da se Rusi tako znamenito drže, da jih Japonci nič več ne pozivljajo na kapitulacijo. Japonci so imeli pri svojih naskokih grozne izgube; z ranjenci vred so izgubili do 65.000 mož. Posebne izgube so imeli 23. t. m. Japoncem nedostaje že hrane, med tem ko je Port Artur z živili dobro preskrbljen.

Petrograd 26. avgusta. Ruska brzojavna agentura poroča iz Mukdena, da so Japonci vzeli Korejcem vso letošnjo žetev vsled česar vlada med korejskim prebivalstvom silna lakota. Japonci so na tisoče Korejcev s silo primorali, da so vstopili v njihovo armado.

Petrograd 26. avgusta. Car Nikolaj je s posebnim ukazom imenoval generala Steslija, portarškega vrhovnega poveljnika, za svojega generalnega adjutanta, kapitana križarke »Gromoboj« v Vladivostoku, Dabiča, za svojega pobočnika, admirala Jesena, poveljnika vladivostoške eskadre, pa je postavil à la suite.

Berolin 26. avgusta. Polkovnik Gaedtke, poročevalec »Berliner Tagblatta«, brzojavlja, da se je včeraj 30 milj južno od Ljao-janga pri utrdbi Ivanov vnel ljut boj med predstražami. Japonci so bili pobiti in so imeli velike izgube.

Petrograd 26. avgusta. »Novoe Vremja« javlja, da zbirajo Japonci na južni fronti znatna krdela. V Inkavu so izkrcali 30.000 mož in 200 topov.

